

Вікторини про закони, права, етикет і не тільки

Методичні рекомендації та розробки

НАТАЛІЯ ЧИРЕНКО, старший науковий співробітник ІПВ НАПН України, м. Київ

Рекомендації

Під час проведення вікторини варто дотримуватися низки правил.

1. Правила вікторини повинні бути прості, зрозумілі та легкі у запам'ятовуванні. Складні правила вимагають довгих роз'яснень та переважують учасників важкою і не завжди потрібною інформацією, що може призвести до плутанини та, як наслідок, до втрати інтересу.

2. Якщо вікторина проводиться в межах класу або іншої окремої групи, всі мають стати її учасниками. Бажано уникати ситуацій, за яких у команду набирається лише необхідна кількість людей, а інші залишаються спостерігачами. Підбір конкурсів необхідно здійснювати таким чином, щоб завдання можна було виконувати в команді, незалежно від кількості учасників, або розподілити на всіх. У разі необхідності учасників можна розділити на декілька груп, які будуть виконувати ідентичні завдання та виконувати завдання отримані результати тощо.

3. Як правило, вікторина передбачає наявність запитань та відповідей. Необхідно подбати, що їх зміст був зрозумілим, доступним та цікавим для всіх учасників. Завдання, що містяться у вікторині, повинні бути однаковими або рівними за змістом і складністю.

Вікторина як одна з форм виховної діяльності має певний освітній та виховний вплив, створює ситуації боротьби та змагання, що дає можливість проявити підліткам особистісні якості, ерудицію, кмітливість, комунікативність, чесність, збагачує знаннями та розширює світогляд.

Вікторини, які можна використовувати під час проведення тематичних вечорів, годин спілкування тощо

Вікторина «Права людини» I тур «Скласти прислів'я».

Учасникам команд роздають картки із написаними на них прислів'ями та приказками. На кожній картці написана лише частина прислів'я (див. таблицю 1).

Завдання учасників — якомога швидше підібрати та поєднати картки із відповідним початком або закінченням вислову, щоб утворити правильний повний варіант прислів'я.

Таблиця 1

Прислів'я про суд та закон

Закони добрі, та...	...судді ляхі
Дурням закон...	...не писаний
Закон — не вогонь...	...водою не заллеш
Чий хліб жує, того й...	...закон шануй
У яке стадо залетів, так і...	...каркай
Про горе законів...	...не пишуть
Закон і горе — що...	...гора та море

Закінчення

Судиться — не Богу молитися:...	...поклоном не відбуєш
Суд і прямиий, та суддя...	...кривий
Відсутній — завжди...	...винен
Суддя в суді, що...	...риба у воді
Правдивий суддя — що...	...цегляна стіна
На суді — що на воді:...	...не втонеш, то замочинишся
Ідучи в суд, обидва...	...а з суда — один хвалиться

II тур «Правильна відповідь».

Учасникам команд необхідно дати правильні, на їхню думку, відповіді на запитання, які ставить ведучий. Перемагає та команда, яка дала більше правильних відповідей.

1. Із якого віку людина має права? (Відповідь: всі ми маємо права від народження.)

2. Як називається міжнародний документ, у якому записані права дітей? (Відповідь: Конвенція ООН про права дитини.)

3. Коли відзначають Міжнародний день прав дитини? (Відповідь: 20 листопада.)

Вікторина «Прислів'я про характер людини та етикету»
I тур «Скласти прислів'я».

Учасникам команд роздаються картки із написаними на них прислів'ями та приказками. На кожній картці написано лише частину прислів'я (див. таблицю 2).

Завдання учасників — якомога швидше підібрати та поєднати картки із відповідним початком або закінченням вислову, щоб утворити правильний повний варіант прислів'я.

Таблиця 2

Прислів'я про характер

Не краса красить...	...а розум
Не шукай краси...	...а шукай доброти
Поганий на вроду...	...та гарний на вдачу
Нічого дзеркало винить...	...як лице погане
На сердитих...	...воду возять
У сердитого й...	...серце дурне
Людина сердита, що...	...посудина розбита
Гнів людину...	...сушить
Двоє сваряться...	...то винен розумний
Словом, як листом, стега, а ділом...	...як голками, кола
Добрий, як баранчик, а...	...по-вовчому вис
На язичі — мед...	...на думці — отрута
На словах милості просить, а за халхвою...	...ніж носить
Не так страшно п'яти вовків, як...	...услесливого лиходія
На язичі медок, а на серці...	...льодок
П'яниця проспиться...	...а дурень ніколи
Поки дурний наговориться...	...а розумний наробиться
Не краса красить, а...	...розум

II тур «Правильна відповідь».

Учасникам команд необхідно дати правильні, з їх точки зору, відповіді на запитання, які ставить ведучий. Перемагає та команда,

яка дала більше правильних відповідей.

1. Як перекладається з французької мови слово «етикет»? (Відповідь: слово «етикет» має два значення: а) ярлик, етикетка; б) церемоніал.)

2. Що означає слово «ввічливість»? (Відповідь: слово «ввічливість» походить від слов'янського слова «веже» — знавець, тобто бути «вежливым», ввічливим — це знати, як себе вести.)

3. Якщо до вас додому прийшли друзі і ви хочете познайомити їх із батьками — кого кому представляти? (Відповідь: друзів батькам.)

4. Як називають людину, яка не дотримується норм суспільної поведінки? (Відповідь: маргінал.)

5. Що таке «моветон»? (Відповідь: моветон (франц. *tautvais ton*) — «поганий тон».)

6. Лорд Честерфілд, що жив у XVIII столітті, в листі синові писав: «Знання можуть надати людині вагу, але блиск їй може надати тільки...»? (Відповідь: вихованість.)

7. Уявіть собі, що ви перебуваєте в читальному залі бібліотеки і у вас несподівано задзвонив мобільний телефон. Які ваші дії? (Відповідь: потрібно вийти із залу і неголосно поговорити. Розмовляти в залі, як і в будь-якому громадському місці, не варто: це заважає оточуючим.)

8. Часто доводиться чути, коли для того, щоб звернутися до когось, користуються словами «чоловік», «жінка». Чи припустимо це? (Відповідь: ні, правила етикету вимагають використання безособової форми звернення: «Вибачте», «Скажіть, будь ласка» і т. п.)

(Підведення підсумків.)

4. Чи мають право батьки вимагати від доньки чи сина обирати саме ту професію, яку вони хочуть? (Відповідь: ні. Професію діти обирають самі. Батьки мають право порадити їм, знаючи інтереси дитини, але не вимагати.)

5. У невеличкому південному містечку України живуть діти різних національностей: українці, євреї, росіяни, гагаузи, негри тощо. Хто з них має більше прав? (Відповідь: усі діти є рівними у своїх правах.)

6. Звернемося до казкових героїв. Мауглі майже з народження жив у тваринному середовищі. Чи можна вважати, що він має рівні права зі звичайною дитиною? (Відповідь: так, адже Конвенція визначає, що дитиною вважається кожна людська істота, що не досягла вісімнадцяти років.)

7. Оліуен Гаррі Поттера захоплює і читає листи, що надходять хлопчику зі школи чарівників Хогвартсу. Яке право Гаррі порушено? (Відповідь: право на приватне життя, недоторканність житла й таємницю кореспонденції.)
(Підведення підсумків.)